

*Ponieważ żyli prawem wilka
Historia o nich głucho milczy*

Zbigniew Herbert, *Wilki*

Żołnierze niezłomni – bohaterowie przywracani pamięci

Obchody Narodowego Dnia Pamięci „Żołnierzy Wyklętych” skłaniają do refleksji nad trudnymi i tragicznymi wydarzeniami z naszej historii. Przywołują pamięć o ludziach walczących o Polskę do utraty tchu, nadziei, a na koniec również życia.

Część polskiego dziedzictwa historycznego stanowi los bohaterów – straceńców, którzy dobrze zasłużyli się ojczyźnie, w poczuciu obowiązku i miłości do niej. Ten fragment opowieści o dziejach Polski często traktujemy jako opis romantycznego odruchu desperatów, którzy poszli za głosem serca, wbrew wyważonym racjom i chłodnym obrachunkom. Zachowane relacje o ich decyzjach i działaniach przybierają postać trochę nierzeczywistą, która nadaje im wymiar legendy i staje się wspomnieniem odległej i zanikającej przeszłości, podobnie jak świat, w którym żyli i wartości, które wyznawali.

Galeria postaci jest długa: od Tadeusza Reytana i księcia Józefa Poniatowskiego, przez Emilię Plater, Romualda Traugutta i księdza Ignacego Skorupkę, aż po kapitana Władysława Raginisa i pułkownika Stanisława Dąbka. Tworzą oni łańcuch ludzi, którzy marzyli o Polsce wolnej i suwerennej, nie bacząc na karierę, własną przyszłość i dalszy los. Ich postępowanie wyznaczyło wzory patriotycznej służby ojczyźnie oraz stworzyło narodowy panteon chwały i bohaterstwa. Złożona przez nich ofiara krwi utrwalała narodowy byt i umożliwiała przetrwanie wiekowej niewoli, a potem strasznej hekatombi obu wojen światowych. Dzięki nim duch narodowy nie upadł – dalej istniał, mimo że wciąż lała się krew bohaterów i marzenia o wolności przybierały postać symboli znanych całemu narodowi.

Do tego grona wielkich postaci dołączyła po 1945 roku nowa, wielka grupa żołnierzy, bojowników o suwerenną i niezawisłą Polskę. Ich sytuacja od początku była dramatyczna, a potem z dnia na dzień stawała się coraz trudniejsza. Armia sowiecka wypierała wojska niemieckie, a na zajętych terenach instalowała nową władzę, wprowadzając terror i nasilające się represje. Próby współdziałania ze strony Armii Krajowej i Delegatury Rządu na Kraj kończyły się albo aresztowaniami

i zsyłką do łagrów, albo torturami i morderstwami sądowymi. Po latach krwawej okupacji dwóch najeźdźców zaczynała się druga konspiracja, której ostatnim żołnierzem, poległym w 1963 roku, był Józef Franczak, pseudonim „Lalek”.

Celem działania nowych okupantów było nie tylko zlikwidowanie oporu politycznego i społecznego, ale w pierwszej kolejności całkowita eliminacja żołnierzy, oficerów, polityków, działaczy oraz wszystkich ludzi samodzielnie i niezależnie myślących, a następnie zepchnięcie ich w niepamięć. Mieli być opluci, upokorzeni i zapomniani. Chciano ich przedstawić jako ludzi śmiesznych, nierozsądnych i niemądrych. Ukazywano ich jako kryminalistów występujących przeciw legalnej władzy, jako wrogów lepszej i jedynie słusznej drogi ku przyszłości. Ale najcięższą karą, oprócz zniesławienia, miało być zapomnienie.

Teraz odrabiamy wieloletnie zaległości. Czynimy to, co powinno być zrobione już dawno. Oddajemy Im sprawiedliwość, przywracamy dobre imię, wprowadzamy do Narodowego Panteonu Chwały. Historia już o nich nie milczy. Nowe pokolenia zaczynają się o nich uczyć. Wracają do nas po latach zacierania śladów, wypierania z pamięci, pogardliwego milczenia.

Opłakujemy ich i grzebiemy odnalezione szczątki, wspominamy ludzi i wydarzenia. Pomimo rozpaczy i ściśniętych serc przywołujemy postacie Żołnierzy Armii Niezłomnej. Wracają do nas w chwale i dzisiaj stają do apelu!

prof. dr hab. Wojciech Fałkowski

Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Obrony Narodowej

Oddział mjr. Hieronima Dekutowskiego „Zapory”. Rzeszowszczyzna, sierpień–wrzesień 1946 r.

5 Brygada Wileńska. Od lewej stoją: ppor. cz. w. Henryk Wieliczko „Lufa”, por. Marian Pluciński „Mściław”, mjr. Zygmunt Szendzielarz „Łupaszka”, wachm. Jerzy Lejkowski „Szpagat”, ppor. Zdzisław Badocha „Żelazny”. Białostocczyzna, 1944–1945

*Kpt. Marian Bernaciak „Orlik”,
dowódca OP I/15 pp AK „Wilków”,
dowódca zgrupowania oddziałów WiN
w Inspektoracie Rejonowym Puławy.
Zginął 24 czerwca 1946 r.*

*Kpt. Stanisław Sojczyński „Warszyc”,
dowódca I bat. 27 pp AK,
organizator i dowódca Konspiracyjnego
Wojska Polskiego.
Stracony 19 lutego 1947 r.*

*Ppor. Anatol Radziwonik „C”,
oficer VII bat. 77 pp AK,
ostatni komendant
poakowskich obwodów
AK Szczuczyn i Lida.
Poległ 12 maja 1949 r.
w walce z NKWD*

*Danuta Siedzikówna „Inka”,
sanitariuszka i łączniczka odtworzonej
na Białostocczyźnie 5 Wileńskiej Brygady,
od marca 1946 r. w działającym na Pomorzu
1 szwadronie Brygady.
Aresztowana 20 lipca 1946 r.
Stracona 28 sierpnia 1946 r.
Ostatnimi słowami „Inki” były: „Niech żyje Polska!
Niech żyje «Łupaszko»!”*

*Por. BCh Józef Kuraś „Ogień”,
w latach 1945–1947
dowódca samodzielnego
zgrupowania na Podhalu.
Otoczony postrzelił się.
Zmarł 21 lutego 1947 r.*

*Kpt. Zdzisław Broński „Uskok”,
dowódca oddziału lotnego zgrupowania
OP 8 pp Legionów AK, w WiN dowódca
oddziału w powiecie Lubartów.
Otoczony zginął 21 maja 1949 r.*

*Mjr Zygmunt Szendzielarz „Łupaszka”,
dowódca 5 Wileńskiej Brygady AK
oraz oddziałów partyzanckich
eksterytorialnego Okręgu Wileńskiego AK,
następnie Ośrodka Mobilizacyjnego
Okręgu Wileńskiego AK.
Stracony 8 lutego 1951 r.*

*Ppor. Hieronim Dekutowski
„Zapora”, lipiec 1944 r.*

*Żołnierze oddziału mjr. Hieronima Dekutowskiego „Zapory”,
od lewej: Marian Józefow „Vis”, Roman Groński „Żbik”,
kłęczy NN „Sokół”, lato 1946 r.*

*Żołnierze z oddziałów mjr. Hieronima Dekutowskiego „Zapory”,
Wojciecha Lisa „Mściciela” i Aleksandra Rusina „Olka”,
lato 1946 r., okolice Dobrynia koło Mielca*

19 stycznia 1945 roku, wobec błyskawicznych postępów ofensywy wojsk sowieckich, Dowódca Armii Krajowej gen. bryg. Leopold Okulicki „Niedźwiadek” wydał rozkaz rozwiązujący AK. Zwolnił żołnierzy ze złożonej przysięgi, ale nie zwolnił ich z dalszej służby Ojczyźnie.

Toczyli więc nierówną walkę ze służbami bezpieczeństwa Związku Socjalistycznych Republik Sowieckich, rodzimym Urzędem Bezpieczeństwa Publicznego i Korpusem Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Byli wśród nich żołnierze byłej Armii Krajowej, Narodowych Sił Zbrojnych, organizacji „Niepodległość” oraz „Wolność i Niezawisłość”, a także wielu innych.

Latem 1945 roku działało ponad 100 oddziałów partyzanckich, niejednokrotnie liczących do 200 osób. W latach 1945–1946 przeprowadziły one blisko 18 tys. akcji zbrojnych, doprowadzając w wielu rejonach do zlikwidowania administracji państwowej szczebla gminnego. W 1945 roku w lasach przebywało 13–17 tys., w 1946 roku 6,6–8,6 tys., a po amnestii, w latach 1947–1950 około 1,8 tys. partyzantów. Po 1950 roku walkę z bronią w rękę kontynuowało 250–400 osób. Do 1956 roku w głąb Związku Sowieckiego wywieziono ponad 40 tys. żołnierzy AK. Około 80 tys. żołnierzy podziemia przeszło przez komunistyczne więzienia. Sądy orzekły ponad 4,5 tys. wyroków śmierci, z których ponad połowę wykonano. Bez sądu zamordowano zaś kilka tysięcy osób.

Po latach milczenia nadszedł czas Żołnierzy Niezłomnych. Powracają dziś z niepamięci, na którą skazali ich oprawcy i ich sojusznicy. Przypominają o swym istnieniu – dzięki odnalezieniu w całej Polsce dołów śmierci.

Obchodzony 1 marca Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych pozwala na ich upamiętnienie w postaci: wydawnictw, koncertów, marszów, biegów, konkursów, rajdów, murali, konkursów plastycznych, przeglądów filmowych, audycji radiowych oraz publikacji internetowych.

Uroczystości w Kwaterze „Łączka” Cmentarza Wojskowego na Powązkach w miejscu, gdzie od połowy 1948 r. potajemnie grzebano ciała zgłodzonych w więzieniu mokotowskim

KALENDARIUM WYDARZEŃ

WARSZAWA

22.02.2016 r. (poniedziałek)

**11.00 KONFERENCJA PRASOWA Ministra Obrony Narodowej
Antoniego Macierewicza**

Muzeum Wojska Polskiego, Al. Jerozolimskie 3

24.02.2016 r. (środa)

17.00 WYSTAWA *Żołnierze Wyklęci – Niezłomni – uroczyste otwarcie*
(czynna do 20.03.2016 r.)

szczegółowe informacje nt. wystawy: s. 27

POKAZ filmu fabularnego *Generał Nil* – o gen. bryg. Augustcie
E. Fieldorfie

Muzeum Wojska Polskiego, Al. Jerozolimskie 3

POKAZY filmów fabularnych i dokumentalnych
(codziennie do 20.03.2016 r.)

wstęp za zaproszeniami

Muzeum Wojska Polskiego, Al. Jerozolimskie 3
szczegółowe informacje nt. filmów: s. 29

25.02.2016 r. (czwartek)

**12.00–
-15.00 KONFERENCJA NAUKOWA *Żołnierze Wyklęci. Droga Wolnych
Polaków***

szczegółowe informacje nt. konferencji: s. 23

WYSTAWA *Zaplute karty reakcji – polskie podziemie
niepodległościowe 1944–1956*

Sala Kolumnowa Sejmu RP

**12.00 SPOTKANIE członków Zarządu Stołecznego Zrzeszenia WiN
z młodzieżą szkolną i akademicką pt. *Żołnierze Niezłomni
poza krajem* (w ramach cyklu *Białe plamy w historii Polski*)**

PROJEKCJA filmu dokumentalnego TVP S.A. *Dla Niepodległej...*

wstęp za zaproszeniami

Centralna Biblioteka Wojskowa, ul. Ostrobramska 109

**18.00 PRZEDSTAWIENIE *Inka* w wyk. grupy teatralnej Związku
Strzeleckiego Rzeczypospolitej „Jesteśmy” z Pruszkowa**

Gmach PAST-y, ul. Zielna 39, IV p.

26.02.2016 r. (piątek)

- 18.00** KONCERT *Żołnierze Niezłomni – Podziemna Armia Powraca*
w wyk. Leszka Czajkowskiego, Pawła Piekarczyka
i Jerzego Zelnika

Okeńca Hala Widowiskowa, ul. 1 Sierpnia 36a

PRZEDSTAWIENIE *Inka* w wyk. grupy teatralnej Związku
Strzeleckiego Rzeczypospolitej „Jesteśmy” z Pruszkowa

Gmach PAST-y, ul. Zielna 39, IV p.

27.02.2016 r. (sobota)

- 12.00** **UROCZYSTOŚĆ pod Pomnikiem Poległym i Pomordowanym
na Wschodzie (Wagon)**

ul. Muranowska / ul. gen. Andersa

**UROCZYSTOŚĆ pod Pomnikiem Więźniów Politycznych
Straconych w latach 1944–1956 (tajne pochówki)**

Cmentarz Bródnowski, ul. Św. Wincentego 83, Kwatera „45N”

- 16.00** KONCERT zespołu historyczno-patriotycznego „Forteca”

Muzeum Wojska Polskiego, Al. Jerozolimskie 3

szczegółowe informacje nt. zespołu: s. 30

- 17.00** SPOTKANIE z podkomendnymi Hieronima Dekutowskiego
„Zapory”: mjr. Marianem Pawełczakiem „Morwą”, Zbigniewem
Matysiakiem „Kowbojem”, Marianem Chmielewskim „Pomidorem”
oraz z dr Ewą Kurek

PROJEKCJA filmu *Major Zapora*, reż. Ewa Kurek

Dom Pielgrzymkowy „Amicus”, ul. kard. S. Hozjusza 2

28.02.2016 r. (niedziela)

- 10.00** MSZA ŚWIĘTA w intencji żołnierzy Polskiego Państwa Podziemnego
z Falenicy i okolic, poległych w latach 1939–1956

kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa, ul. Narcyzowa 18

- 10.00–** **BIEG PAMIĘCI ŻOŁNIERZY WYKLĘTYCH *Tropem Wilczym***

-15.00 IV edycja, dystans: 5; 10 km i 1963 m. Gra rodzinna i inscenizacje
historyczne

Park Skaryszewski im. Ignacego Paderewskiego

- 10.45** WYSTAWA poświęcona Żołnierzom Wyklętym
(czynna do 13.03.2016 r.)

plac przed Sanktuarium Matki Bożej Królowej Polskich Męczenników,
al. Stanów Zjednoczonych 55 / ul. Grenadierów

- 11.00** UROCZYSTOŚĆ pod tablicą pamięci rtm. Witolda Pileckiego

al. Wojska Polskiego 40

- 11.30** MSZA ŚWIĘTA w intencji oficerów IV Zarządu Głównego Zrzeszenia WiN zamordowanych 1 marca 1951 r.
ZŁOŻENIE KWIATÓW pod tablicą upamiętniającą członków IV Zarządu Zrzeszenia WiN
kościół Matki Bożej Królowej Aniołów, ul. ks. Bronisława Markiewicza 1
PRZEMARSZ do pomnika Żołnierzy Wyklętych na Bemowie
- 12.00** UROCZYSTOŚĆ pod krzyżem w miejscu potajemnych pochówków Żołnierzy Wyklętych
Cmentarz na Służewie, ul. Wałbrzyska
- 12.30** MSZA ŚWIĘTA w intencji poległych i pomordowanych żołnierzy podziemia niepodległościowego
oprawa art.: „Studio Wokalne Praga” pod kier. Doroty Czajkowskiej
WRĘCZENIE medali „Zło Dobrem Zwyciężaj”
katedra św. Michała i św. Floriana, ul. Floriańska 3
MSZA ŚWIĘTA w intencji żołnierzy Podziemnego Państwa Polskiego z Radości i okolic, poległych w latach 1939–1956
kościół Matki Boskiej Anielskiej, ul. Wilgi 14
- 12.45** UROCZYSTOŚĆ przed pomnikiem Żołnierzy Wyklętych
ul. Pirenejska / ul. Żołnierzy Wyklętych
- 13.00** UROCZYSTOŚĆ przed pomnikiem gen. bryg. Augusta E. Fieldorfa „Nila”
kościół pw. św. Ojca Pio, ul. Fieldorfa / Wał Miedzeszyński
UROCZYSTOŚĆ przed „Kapsułą czasu” i głazem w miejscu złożenia prochów ofiar Informacji Wojskowej
Stary Cmentarz Służewiecki, ul. Renety
- 13.15** UROCZYSTOŚĆ przed tablicą upamiętniającą płk. Bernarda Adameckiego
rondo płk. Bernarda Adameckiego
- 13.30** **UROCZYSTOŚĆ przed Pomnikiem Ofiar Terroru Komunistycznego**
kościół św. Katarzyny, ul. Fosa 17
UROCZYSTOŚĆ przed byłym Powiatowym Urzędem Bezpieczeństwa Publicznego
ul. Izbička 1
- 13.45** PREZENTACJA o Żołnierzach Wyklętych, prowadzący: dr Tomasz Łabuszewski (IPN)
podziemia katedry św. Michała i św. Floriana, ul. Floriańska 3

- 14.15** PRELEKCJA historyczna przed byłym ośrodkiem śledczym
NKWD i UB
ul. Patriotów 90 / ul. Drozdowa
- 16.00** KONCERT zespołu „Forteca”
wstęp za zaproszeniami
Teatr Oratorium, ul. Kawęczyńska 53
- 18.00** III MARSZ SZLAKIEM ŻOŁNIERZY NIEZŁOMNYCH W FALENICY
Zespół Szkół nr 111, ul. Poezji 5
(zbiórka od ul. Przylaszczkowej)
- 19.00** KONCERT zespołu „Tadek i Orkiestra”
katedra św. Michała i św. Floriana, ul. Floriańska 3
- 19.30** MSZA ŚWIĘTA w intencji Żołnierzy Wyklętych
ZŁOŻENIE KWIATÓW pod tablicą upamiętniającą Danutę
Siedzikówną „Inkę” i Jana Rodowicza „Anodę”
Sanktuarium Matki Bożej Królowej Polskich Męczenników,
al. Stanów Zjednoczonych 55 / ul. Grenadierów
- KONCERT *Skrawek wolności* w wyk. wrocławskiej „Grupy 44”,
reż. Wojciech Rohatyn Popkiewicz
Dom Pielgrzymkowy „Amicus”, ul. kard. S. Hozjusza 2
- 20.00** KONCERT *Piosenki wyklęte* w wykonaniu Agnieszki Pawlik-Regulskiej
i Janusza Kani
ZBIÓRKA funduszy na rehabilitację zdrowotną dowódcy
Grupy Historycznej „Niepodległość”
kościół pw. św. Zygmunta, pl. Konfederacji 55

29.02.2016 r. (poniedziałek)

- 9.30** POKAZ PRASOWY FILMU *Historia Roja*, reż. Jerzy Zalewski
KONFERENCJA PRASOWA
kino „Atlantic”, ul. Chmielna 33
- 13.00–
–16.00** KONFERENCJA *Żołnierze Wyklęci – Niezłomni*
Muzeum Wojska Polskiego, Al. Jerozolimskie 3
szczegółowe informacje nt. konferencji: s. 23
- 18.00** **KONCERT GALOWY O Żołnierzach Wyklętych opowieść**
w wykonaniu Jerzego Zelnika, Leszka Czajkowskiego, Pawła
Piekarczyka i artystów Reprezentacyjnego Zespołu Artystycznego WP
wstęp za zaproszeniami
Teatr Polski, ul. Kazimierza Karasia 2
szczegółowe informacje nt. koncertu: s. 27

KONCERT *Wilczy ślad. Piosenki Niezłomnych* w wyk. Lidii Pospieszalskiej, Pawła Duszy, Garwolińskiego Teatru Muzycznego „Od Czapy”, Dariusza Kowalskiego i Marcina Kwaśnego; kier. muz. Marcin i Lidia Pospieszalscy, prowadzenie Agnieszka Trzeciakiewicz i Przemysław Babiarz

Teatr Studio „Buffo”, ul. Marii Konopnickiej 6

KONCERT okolicznościowy w wyk. Tadek Polkowskiego i przyjaciół klub „Proxima”, ul. Żwirki i Wigury 99a

20.30 POKAZ PREMIEROWY FILMU *Historia Roja*,

reż. Jerzy Zalewski

Kinoteka, PKiN, pl. Defilad 1 (wejście od Al. Jerozolimskich)

szczegółowe informacje: s. 30

1.03.2016 r. (wtorek)

8.30 MSZA ŚWIĘTA w intencji Żołnierzy Wyklętych

Katedra Polowa Wojska Polskiego, ul. Długa 13/15

10.00 APEL PAMIĘCI z udziałem Ministra Obrony Narodowej

dzielnica Muzeum Wojska Polskiego, Al. Jerozolimskie 3

11.45 PRZEMARSZ Kompanii Reprezentacyjnej Wojska Polskiego i grup rekonstrukcji historycznej pod Grób Nieznanego Żołnierza, złożenie wieńców

Muzeum Wojska Polskiego – plac Marszałka Józefa Piłsudskiego

12.00 UROCZYSTOŚĆ na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach przed „Panteonem” w kwaterze „Ł” (na „Łączce”) – na miejscu potajemnych pochówków

Cmentarz Wojskowy na Powązkach

UROCZYSTOŚĆ przed pomnikiem ofiar Obozu Specjalnego NKWD nr 10

ul. Marsa / ul. Płatnerska

**12.00–
-17.00 ZWIEDZANIE Izby Pamięci płk. Ryszarda Kuklińskiego**

PREZENTACJA dokumentów dotyczących gen. bryg. Augusta E. Fieldorfa „Nila” i rtm. Witolda Pileckiego

ul. Kanonia 20/22

**12.00–
-19.00 EKSPOZYCJA edukacyjna i punkt informacyjny „Namiot Wyklętych”**

plac Zamkowy

13.30 UROCZYSTOŚĆ przed tablicą pamiątkową na byłym budynku Głównego Zarządu Informacji Wojska Polskiego

ul. Chałubińskiego 3B / ul. Oczuki 1

- 14.00** UROCZYSTOŚĆ przed tablicą pamiątkową na byłym budynku
Wojskowego Sądu Rejonowego
ul. Koszykowa 82
- 14.10** INSCENIZACJA historyczna i spotkanie z weteranami
podziemia katedry św. Michała i św. Floriana, ul. Floriańska 3
- 15.00** UROCZYSTOŚĆ przed tablicą pamiątkową i kamieniem „Anody”
przed byłym Ministerstwem Bezpieczeństwa Publicznego
ul. Koszykowa 6
- 16.00** **UROCZYSTOŚĆ przed tablicą pamiątkową na byłym
Areszcie Śledczym Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego**
ul. Rakowiecka 37a
UROCZYSTOŚĆ przed tablicą pamiątkową na willi „Jasny Dom”
– dawnej siedzibie NKWD, „Smiersza” i Głównego Zarządu
Informacji WP
ul. Świerszcza 2
- 16.30** UROCZYSTOŚĆ przed tablicą pamiątkową na byłym budynku
Kwatery Głównej NKWD, następnie Wojewódzkiego Urzędu
Bezpieczeństwa Publicznego
ul. Strzelecka 8
- 18.00** MSZA ŚWIĘTA w intencji Żołnierzy Wyklętych
katedra św. Michała i św. Floriana, ul. Floriańska 3
- 19.00** KONCERT okolicznościowy
katedra św. Michała i św. Floriana, ul. Floriańska 3
- 20.00** MARSZ PAMIĘCI ŻOŁNIERZY WYKLĘTYCH
pomnik Romana Dmowskiego (pl. Na Rozdrożu) – były Areszt Śledczy
Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego, ul. Rakowiecka 37a
- 21.00** KONCERT *Wilczy ślad. Piosenki Niezłomnych*
kino „Palladium”, ul. Złota 9
- MARSZ PAMIĘCI ŻOŁNIERZY WYKLĘTYCH
pomnik Romana Dmowskiego (pl. Na Rozdrożu)
– brama więzienia, ul. Rakowiecka 37a

2.03.2016 r. (środa)

- 18.00** WIECZORNICA pamięci Powojennej Konspiracji Antykomunistycznej,
wiersze Zbigniewa Herberta
*PRELEKCJA Żołnierze Powojennego Podziemia Niepodległościowego
i ich losy*
PROJEKCJA FILMÓW DOKUMENTALNYCH: *Z Archiwum IPN,
Konspiracyjne Wojsko Polskie oraz Zaporzczycy*
gmach PAST-y, ul. Zielna 39, IV p.

18.00 UROCZYSTOŚCI CENTRALNE przed Grobem Nieznanego Żołnierza

pl. Marszałka J. Piłsudskiego

20.00 PRZEMARSZ *Podziemna Armia Powraca*

pl. Marszałka J. Piłsudskiego – archikatedra św. Jana, ul. Kanonia 6

20.30 KONCERT okolicznościowy

w wyk. Chóru archikatedralnego, Lidii Pospieszalskiej i Garwolińskiego Teatru Muzycznego „Od Czapy”

archikatedra św. Jana, ul. Kanonia 6

21.00 MSZA ŚWIĘTA w intencji Żołnierzy Wyklętych

archikatedra św. Jana, ul. Kanonia 6

**MARSZ SZLAKIEM Żołnierzy Wyklętych na Pradze Północ
– uroczystości w miejscach upamiętnień (1.03.2016 r.)**

- 12.00** Tablica pamiątkowa na byłym budynku Sowieckiego Trybunału Wojennego
rogatka bródnowska, ul. 11 Listopada 68 / ul. Szwedzka
- 12.25** Tablica pamiątkowa na byłym budynku Kwatery Głównej NKWD, następnie Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego
ul. Strzelecka 8
- 12.45** Pomnik Pomordowanych w Praskich Więzieniach w latach 1944–1956 na miejscu Więzienia Karno-Śledczego nr III, tzw. Toledo
ul. Namysłowska 6
- 13.15** Tablica pamiątkowa na byłym gmachu Stołecznego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego
ul. Cyryla i Metodego 1
- 13.30** Przed siedzibą dawnego Sowieckiego Trybunału Wojennego
Liceum im. Władysława IV, ul. Jagiellońska 38
- 13.50** Tablica pamiątkowa na byłej siedzibie NKWD (1944–1946) i Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego (1946–1954)
ul. Sierakowskiego 7
- 14.00** Tablica pamiątkowa na gmachu Gimnazjum nr 31 im. rtm. Witolda Pileckiego
ul. Sierakowskiego 9

3.03.2016 r. (czwartek)

- 18.00** SPEKTAKL słowno-muzyczny *Herbert i Niezłomni*
Centrum Edukacyjne IPN Przystanek Historia,
ul. Marszałkowska 21/25

4.03.2016 r. (piątek)

- 19.00** PROJEKCJA filmu dokumentalnego *Wolność i Niezawisłość. Ostatnia nadzieja* (2014), reż. Sławomir Górski
kino „Elektronik”, ul. gen. Zajączka 7

5.03.2016 r. (sobota)

- 17.30** PROJEKCJA filmu *Historia Roja*, reż. Jerzy Zaleski
PRELEKCJA historyczna
obowiązują wejściówki
kinokawiarnia „Stacja Falenica”, ul. Patriotów 44a
- 18.00** MSZA ŚWIĘTA w intencji Żołnierzy Wyklętych
KONCERT Leszka Czajkowskiego, Pawła Piekarczyka i Jerzego Zelnika
kościół św. Jana Pawła II,
ul. ks. Bolesława / ul. Obrońców Tobruku

6.03.2016 r. (niedziela)

- 11.00** WARSZAWSKA ROWEROWA MASA KRYTYCZNA SZLAKIEM
ŻOŁNIERZY WYKLĘTYCH
start na placu Zamkowym
- 12.00** UROCZYSTOŚĆ przed pomnikiem gen. bryg. Augusta
E. Fieldorfa „Nila”
MSZA ŚWIĘTA w intencji gen. Augusta E. Fieldorfa „Nila”
kościół św. Ojca Pio, ul. Fieldorfa 1 / Wał Miedzeszyński
- 14.30** KONCERT Piosenki wyklęte, w wyk. Agnieszki Pawlik-Regulskiej
i Janusza Kani
ZBIÓRKA funduszy na rehabilitację zdrowotną dowódcy
Grupy Historycznej „Niepodległość”
Teatr „Oratorium”, ul. Kawęczyńska 53
- 16.00** KONCERT *Niezłomni 2016*, w wyk. zespołów „Forteca” i „Contra
Mundum”, prow. Anna Ostrowska
kino „Elektronik”, ul. gen. Zajączka 7

7.03.2016 r. (poniedziałek)

- 11.00** POKAZ prasowy filmu *Zapora* (2016), reż. Konrad Starczewski
kino „Atlantic”, ul. Chmielna 33
- 19.00** POKAZ premierowy filmu *Zapora* (2016), reż. Konrad Starczewski
kino „Atlantic”, ul. Chmielna 33

25.08.2016 r. (czwartek)

- 10.00** SEMINARIUM *Obława augustowska 1945*
Centralna Biblioteka Wojskowa, ul. Ostrobramska 109

OKOLICE WARSZAWY

BŁONIE

26.02.2016 r. (piątek)

- 15.00** FINAŁ KONKURSU dla uczniów gimnazjów i szkół średnich
Przywracamy pamięć o bohaterach – rzecz o Żołnierzach Wyklętych
pod patronatem senatora RP prof. dr. hab. Jana Żaryna
i posła na Sejm RP Mariusza Błaszczaka
Gimnazjum nr 1 im. H. Kołłątaja, ul. Stefana Okrzei 5
- 18.30** DROGA KRZYŻOWA inspirowana wypowiedziami Żołnierzy
Wyklętych na temat ich synów i córek
kościół Narodzenia Pańskiego, ul. Powstańców 8a

27.02.2016 r. (sobota)

- 16.00–
-21.00** II MARATON FILMOWY w hołdzie Żołnierzom Wyklętym
Centrum Kultury, sala 1, ul. Jana Pawła II 1b

28.02.2016 r. (niedziela)

- 12.30** ZŁOŻENIE wieńców pod pomnikiem Armii Krajowej
MSZA ŚWIĘTA w intencji przywracania pamięci o Żołnierzach
Wyklętych
ZBIÓRKA pieniędzy na cele statutowe Fundacji „Łączka”
kościół Narodzenia Pańskiego, ul. Powstańców 8a
- 16.00–
-20.00** PRZEDSTAWIENIE *Inka*, w wyk. grupy teatralnej Związku
Strzeleckiego Rzeczypospolitej „Jesteśmy” z Pruszkowa
SPOTKANIE z Kajetanem Rajskim, autorem książki *Wilczęta*.
Rozmowy z dziećmi Żołnierzy Wyklętych i z jej bohaterami

KONCERT patriotyczny z udziałem Grupy Rekonstrukcji Historycznej „Strzelcy” im. 31 Pułku Strzelców Kaniowskich z Mszczonowa

WRĘCZENIE nagród laureatom konkursu *Przywracamy pamięć o bohaterach – rzecz o Żołnierzach Wyklętych* dla uczniów gimnazjów i szkół średnich gminy Błonie

Centrum Kultury, sala kinowa, ul. Jana Pawła II 1b

GRODZISK MAZOWIECKI

28.02.2016 r. (niedziela)

11.00 II Grodziski MARSZ PAMIĘCI w hołdzie Żołnierzom Wyklętym
ZŁOŻENIE WIEŃCÓW pod tablicą upamiętniającą Żołnierzy
Wyklętych

ul. ks. Bronisława Markiewicza 1

**12.00-
-17.00** III Grodziski MARATON FILMOWY o Żołnierzach Wyklętych

Centrum Kultury, ul. Spółdzielcza 9

17.00 GALA I WRĘCZENIE NAGRÓD uczestnikom V Powiatowego
Konkursu Historycznego Wiedzy o Żołnierzach Wyklętych

Centrum Kultury, ul. Spółdzielcza 9

1.03.2016 r. (wtorek)

17.00 MSZA ŚWIĘTA w intencji poległych i pomordowanych Żołnierzy
Wyklętych

ZŁOŻENIE KWIATÓW pod pomnikiem Żołnierzy Wyklętych

kościół św. Anny i cmentarz parafialny

7.03.2016 r. (poniedziałek)

18.00 SPOTKANIE z Leszkiem Żebrowskim i wykład *Żołnierze Wyklęci
Narodowych Sił Zbrojnych i Narodowego Zjednoczenia Wojskowego*

Centrum Kultury, ul. Spółdzielcza 9

JÓZEFÓW

28.02.2016 r. (niedziela)

17.00 PRELEKCJA historyczna i złożenie kwiatów przed dawnym tajnym
ośrodkiem śledczym Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego

ul. ks. Wincentego Malinowskiego 7

KONSTANCIN-JEZIORNA

28.02.2016 r. (niedziela)

- 17.00** SPOTKANIE z udziałem sanitariuszki AK Barbary Kulińskiej-
-Żugajewicz „Zuli” i Janusza Kłosa
- PROJEKCJA dwóch reportaży *Krwawo – Białe Dworek* poświęconych
związkom bohaterów spotkania z byłą siedzibą Urzędu
Bezpieczeństwa w Konstancinie-Jeziornie przy ul. Wierzejewskiego 9
Centrum Animacji Misyjnej ks. Pallotynów, ul. Leśna 15/17

6.03.2016 r. (niedziela)

- 18.00** MSZA ŚWIĘTA w intencji Żołnierzy Podziemia Niepodległościowego
KONCERT muzyczno-poetycki *Polska Golgota*,
w wyk. konstancińskiej grupy „Pod Prąd” i harcerzy 1 UDH „Żagiew”
kościół Matki Bożej Anielskiej, ul. Środkowa 15

KOBYŁKA

28.02.2016 r. (niedziela)

- 9.00** II BIEG PAMIĘCI ŻOŁNIERZY WYKLĘTYCH
dystans 3 x 1963 m
start – Wołomin, al. Niepodległości (parking przy cmentarzu),
meta – Kobylka, rondo Cudu nad Wisłą
- 13.00** MSZA ŚWIĘTA w intencji Żołnierzy Wyklętych
KONCERT orkiestry wojskowej
bazylika św. Trójcy, ul. Kościelna
- 15.00** PRZEMARSZ z bazyliki na pl. 15 Sierpnia
UROCZYSTOŚĆ i WYSTĘP artystyczny młodzieży
pl. 15 Sierpnia

LEGIONOWO

1.03.2016 r. (wtorek)

- 14.00** UROCZYSTOŚĆ przy pomniku Polski Walczącej
rondo Armii Krajowej
- 18.00** MSZA ŚWIĘTA w intencji Żołnierzy Wyklętych
PRZEMARSZ pod pomnik Polski Walczącej
kościół garnizonowy św. Józefa, ul. Piłsudskiego 5
– rondo Armii Krajowej

ŁOMIANKI

27.02.2016 r. (sobota)

17.00 PREZENTACJA książki ppłk. Leszka Andrzeja Mroczkowskiego
Ostatni list do Matki. Wspomnienia Żołnierza Wyklętego

SPOTKANIE z autorem

WIECZÓR poetycko-muzyczny, w wyk. zespołu M.A.T.
pod kier. Marioli Strukowskiej

PRELEKCJA historyczna

WYSTAWA okolicznościowa

Centrum Kultury, ul. Wiejska 12a

1.03.2016 r. (wtorek)

13.00 WYSTAWA *Rotmistrz Witold Pilecki – ochotnik do Auschwitz*
(czynna do 15.03.2016 r.)

AKADEMIA (program poetycko-muzyczny, wspomnienia
weteranów)

PROJEKCJA filmu dokumentalnego z udziałem dzieci, młodzieży
i władz samorządowych

Integracyjne Centrum Dydaktyczno-Sportowe, ul. Staszica 2

MARKI

28.02.2016 r. (niedziela)

12.00 MSZA ŚWIĘTA w intencji Żołnierzy Wyklętych
kościół Matki Bożej Królowej Polski, ul. Jutrzenki 26

17.00 WIECZORNICA poświęcona Żołnierzom Wyklętym

PRELEKCJE

KONCERT

POKAZ FILMOWY

Miejski Ośrodek Kultury, ul. Fabryczna 2

OSTRÓWEK k. KLEMBOWA

1.03.2016 r. (wtorek)

17.00 UROCZYSTOŚĆ przy pomniku Ofiar Obozu NKWD

MSZA ŚWIĘTA polowa

PRZEMARSZ pocztów sztandarowych

SPEKTAKL słowno-muzyczny (pieśni żołnierskie i patriotyczne),
w wyk. uczniów z Zespołu Szkół w Ostrówku

WSPOMNIENIA o żołnierzach AK *Na kwaterze u Szczygłów*
pomnik Ofiar Obozu NKWD, ul. Kolejowa / ul. Leśna 49

PIASECZNO

28.02.2016 r. (niedziela)

14.00 PIASECZYŃSKI MARSZ ŻOŁNIERZY WYKLĘTYCH
start – pl. przy Krzyżu Papieskim, ul. Jana Pawła II / ul. Puławska

PODKOWA LEŚNA

1.03.2016 r. (wtorek)

11.00 UROCZYSTOŚĆ przy grobie gen. Antoniego Hedy „Szarego”
cmentarz komunalny

PRUSZKÓW

5.03.2016 r. (sobota)

9.00–
-14.00 TURNIEJ PIŁKARSKI o Puchar Żołnierzy Wyklętych

11.00–
-17.00 OBÓZ PARTYZANCKI DIORAMA (GRH Strzelcy im. 31 pułku
Strzelców Kaniowskich)

POKAZ zabytkowych motocykli

STRZELNICA pneumatyczna

ATRAKCJE HISTORYCZNE dla dzieci

17.00–
-14.00 POKAZ sztuk walki

17.30 PRZEDSTAWIENIE TEATRALNE *Inka*

18.00–
-19.00 KONCERT z gwiazdami: Ptaku, Basti, Klipo

Miejski Ośrodek Sportu, ul. Gomulińskiego 4

15.00–
-16.20 II PRUSZKOWSKI MARSZ ŻOŁNIERZY WYKLĘTYCH

Dworzec PKP Pruszków, ul. Sienkiewicza
– Miejski Ośrodek Sportu, ul. Gomulińskiego 4

6.03.2016 (niedziela)

- 11.00** KONCERT *Wybieram wolność*, piosenki Żołnierzy Wyklętych z płyty *Wilczy Ślad*, kier. muz. Marcin i Lidia Pospieszalscy, wyk. Lidia Pospieszalska, Garwoliński Teatr Muzyczny „Od Czapy”, Jan Trebunia-Tutka i zespół „Jazgot”, Radosław Pazura, Dariusz Kowalski

kościół pw. św. Kazimierza, ul. Kraszewskiego 23

RADZYMIN

16.03.2016 r. (środa)

- 11.00** Rozstrzygnięcie III KONKURSU HISTORYCZNEGO O ŻOŁNIERZACH WYKLĘTYCH dla uczniów w Polsce, na Kresach i dla osadzonych w aresztach śledczych

Miejska Sala Koncertowa im. F. Chopina, ul. Konstytucji 3 maja 15

TŁUSZCZ

4.03.2016 r. (piątek)

- 12.00** RETROSPEKTYWA FESTIWALU *Niepokorni, Niezłomni, Wyklęci*
PRELEKCJA prof. dr. hab. Jana Żaryna senatora RP

Zespół Szkół im. K. K. Baczyńskiego, ul. Radzyńska 2

WOŁOMIN

27.02.2016 r. (sobota)

- 14.00** WYCIECZKA śladami Żołnierzy Wyklętych, prow. Jarosław Stryjek
zbiórka: ul. Legionów / ul. Sienkiewicza

1.03.2016 r. (wtorek)

- 13.00** MSZA ŚWIĘTA

kościół Matki Bożej Królowej Polski, ul. Kurkowa 35

PRZEMARSZ pod pomnik Narodowych Sił Zbrojnych

- 14.30** UROCZYSTOŚĆ (Apel Poległych) pod pomnikiem NSZ

ul. Przejazd

- 15.30** SPEKTAKL *Dziewczyny Wyklęte*, w wyk. uczniów z Zespołu Szkół nr 5

Miejski Dom Kultury

INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE

Konferencja **Żołnierze Wyklęci. Droga wolnych Polaków**

patrz: s. 9

Zorganizowana przez Parlamentarny Zespół Upamiętnienia Żołnierzy Wyklętych, Parlamentarny Zespół Miłośników Historii i Ogólnopolski Społeczny Komitet Upamiętniania „Żołnierzy Wyklętych”.

Prowadzenie obrad: prof. dr hab Jacek Kurzępa, poseł RP

Program

- Powitanie uczestników przez Marszałka Sejmu Marka Kuchcińskiego i Marszałka Senatu Stanisława Karczewskiego
- Odczytanie listu Prezydenta Rzeczypospolitej Andrzeja Dudy
- Wystąpienie gen. bryg. Jana Podhorskiego „Zygza”
- Wystąpienie Ministra Obrony Narodowej Antoniego Macierewicza
- Wystąpienie Szefa Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych Jana Kasprzyka
- **Stąd nasza siła** – referat prof. dr. hab. Jana Żaryna, Stanisława Pięta, dr. Dariusza Piotra Kucharskiego
- **Historia w praktyce** – kpt. Weroniki Sebastianowicz, płk. Zbigniewa Lazarowicza, Ilony Gosiewskiej, Macieja Grześnińskiego, Janusza Żubryda-Niemca, Karola Wołka, Jerzego Zalewskiego, ks. dr Jarosława Wąsowicza, Jaceka Karczewskiego i Bartłomieja Ilcewicza
- Wolne głosy
- **Uhonorowanie** weteranów i działaczy społecznych odznaczeniami i Medalem „Zło Dobrem Zwyciężaj”

Konferencja **Żołnierze Wyklęci – Niezłomni**

patrz: s. 12

Program

- 13.00** otwarcie konferencji, wystąpienie Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej prof. dr. hab. Wojciecha Fałkowskiego
- 13.15** *Walka o pamięć Żołnierzy Wyklętych – Niezłomnych w III RP*
Tadeusz Płużański, prezes Fundacji „Łączka”
- 13.30** *Jeden z Niezłomnych – gen. Emil Fieldorf*
prof. dr hab. Marek Ney-Krwawicz, Instytut Historii PAN
- 13.45** *Niezłomni za kratami stalinowskich więzień*
prof. dr hab. Tadeusz Wolsza, Instytut Historii PAN
- 14.00** *Żołnierze Wyklęci – Niezłomni – bohaterowie nienazwanego powstania*
dr hab. Krzysztof Szwagrzyk, prof. DSW, IPN
- 14.15** *Konspiracja antykomunistyczna na Pomorzu Zachodnim 1945–1946*
dr hab. Bogusław Polak, prof. PK
- 14.30** dyskusja

- 14.45** przerwa
- 15.00** *Oddziały polowe konspiracji antykomunistycznej w Wielkopolsce 1945–1946*
dr hab. Waldemar Handke, prof. PK
- 15.15** *Byli powstańcy w kampanii antykomunistycznej w Wielkopolsce 1945–1946*
dr hab. Bogusław Polak, prof. PK
- 15.30** *Wojsko Polskie generała Andersa na terenie powiatu limanowskiego 1946–1953*
Joanna Kurczab, Muzeum Wojska Polskiego
- 15.45** *Prawo w służbie bezprawia*
dr Rafał Leśkiewicz, dyrektor Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów IPN w Warszawie
- 16.00** *Żołnierze Wyklęci czy Żołnierze Niezłomni*
Leszek Żebrowski, Komitet Honorowy Fundacji „Łączka”
- 16.15** dyskusja

Tematyka referatów

Tadeusz Płużański

Walka o pamięć Żołnierzy Wyklętych – Niezłomnych w III RP

Referat odnosi się do miejsca Żołnierzy Wyklętych – Niezłomnych w świadomości Polaków. Porusza kwestie przywracania pamięci o zamordowanych bohaterach. Podkreśla potrzebę polityki historycznej, edukacji, szczególnie młodych ludzi.

prof. dr hab. Marek Ney-Krwawicz

Jeden z Niezłomnych – gen. Emil Fieldorf

Założeniem referatu jest przypomnienie sylwetki generała Augusta Emilia Fieldorfa, jednego z najwybitniejszych oficerów Armii Krajowej, który stał na czele Kierownictwa Dywersji Komendy Głównej AK, kierując w latach 1942–1944 całością przeciwniemieckiej walki bieżącej. W 1944 roku został organizatorem i komendantem Organizacji NIE (Niepodległość) mającej działać na wypadek okupacji Polski przez ZSRS.

Po upadku Powstania Warszawskiego został zastępcą dowódcy Armii Krajowej. Aresztowany w 1950 roku, stanowczo odmawiał jakiegokolwiek współpracy z aparatem bezpieczeństwa Polski Ludowej. W 1952 roku, na podstawie sfabrykowanych i fałszywych zarzutów, został z dekretu o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy skazany na karę śmierci. Wyrok wykonano 24 lutego 1954 roku. Do dzisiaj nie ustalono miejsca jego pochówku.

prof. dr hab. Tadeusz Wolsza

Niezłomni za kratami stalinowskich więzień

W latach 1944–1956 we wszystkich miejscach odosobnienia w stalinowskiej Polsce przebywało w sumie od miliona do 1,4 mln więźniów. Wśród uwięzionych około 30 proc. stanowili więźniowie polityczni, skazani za służbę w pierwszej i drugiej konspiracji oraz za działalność opozycyjną wobec komunistów i Związku Sowieckiego. Przykładowo, w 1950 roku na ogólną liczbę ponad 95 tys. więźniów, polityczni stanowili ponad 35 tys. Z kolei w 1952 roku wśród 117 tys. więźniów było ponad 33 tys. skazanych za działalność antykomunistyczną. Wobec zatrzymanych i skazanych, głównie młodych Polaków, funkcjonariusze resortu bezpieczeństwa stosowali różnego rodzaju represje, przede wszystkim mordy skrytobójcze oraz najróżniejszego rodzaju tortury.

Żołnierze i politycy niezłomni byli bici, torturowani psychicznie, zastraszani i szantażowani. Do historii komunistycznego więziennictwa przeszły tak zwane: konik Andersa, Zakopane i Wenecja oraz konwejer i wyrywanie paznokci.

dr hab. Krzysztof Szwagrzyk, prof. DSW
Żołnierze Wyklęci – Niezłomni – bohaterowie nienazwanego powstania

Referat dotyczy poszukiwania nieznanych miejsc pochówku ofiar reżimu komunistycznego, ekshumacji, identyfikacji oraz upamiętnienia polskich Żołnierzy Wyklętych – Niezłomnych.

dr hab. Bogusław Polak, prof. PK
Konspiracja antykomunistyczna na Pomorzu Zachodnim 1945–1946

Organizacje antykomunistyczne, które po II wojnie światowej działały na Pomorzu Zachodnim, funkcjonowały w szczególnie trudnych warunkach na terenie działań silnego aparatu bezpieczeństwa, także oddziałów NKWD, Armii Czerwonej, sowieckich komendantur wojennych.

Kilka lat trwał proces wymiany ludności – wysiedlenia Niemców i osadnictwa ludności polskiej z kresów, Polski centralnej i zachodniej. Mimo to kilkadziesiąt oddziałów różnej wielkości podejmowało różne formy walki: rozbijanie posterunków MO i UB, wykonywanie wyroków, akcje rekwizycyjne i propagandowe.

dr hab. Waldemar Handke, prof. PK
Oddziały polowe konspiracji antykomunistycznej w Wielkopolsce 1945–1946

Jedną z najmniej znanych kart oporu przeciw instalowaniu władzy komunistów na ziemiach polskich jest działalność konspiracji antykomunistycznej na zachodnich Kresach Rzeczypospolitej. Szczególna rola, w tej karcie dziejów oporu Polaków, przypada żołnierzom niepodległościowej konspiracji w Wielkopolsce, będącej wprost kontynuacją poznańskiego okręgu Armii Krajowej.

Mowa o największej na tych ziemiach organizacji konspiracyjnej – Wielkopolskiej Samodzielnej Grupie Ochotniczej „Warta” i jej oddziałach polowych. Żołnierze niepodległej Rzeczypospolitej ginęli w walce, a także mordowani strzałem w tył głowy w katowniach UB w Poznaniu i wielu innych miastach i miasteczkach Wielkopolski. Symbolem tych zamordowanych jest las w okolicach Kórnika, gdzie zakopywano zabitych żołnierzy wielkopolskiej konspiracji.

Ten akord walki Polaków o wolną i niepodległą Ojczyznę na zachodnich kresach Rzeczypospolitej, symbolizują ich dowódcy: ppłk dypl. Andrzej Rzewuski „Hańcza”, por. Jan Kempański „Błysk”, ppor. Zygmunt Borostowski „Bora” czy Gedymin Rogiński „Dzielny”. Wszyscy oni oddali życie siedemdziesiąt lat temu, w 1946 roku.

dr hab. Michał Polak, prof. PK
Byli powstańcy w kampanii antykomunistycznej w Wielkopolsce 1945–1946

Byli uczestnicy powstania wielkopolskiego, mający za sobą doświadczenia zwycięskich walk w Wielkopolsce, odparcia nawały bolszewickiej w latach 1919–1920, aktywny udział w przygotowaniach obronnych w latach 1938–1939 (m.in. w Sieci Dywersji Pozafrontowej), działaniach obronnych w kampanii wrześniowej i oddziałach samoobrony, tworzyli pod okupacją pierwsze organizacje konspiracyjne zarówno lokalne, jak i wchodzące w struktury Polskiego Państwa Podziemnego.

Ci, którzy przeżyli terror okupacyjny, czynnie włączyli się w Wielkopolsce do działań w konspiracji i oddziałach leśnych, podejmując wręcz beznadziejną walkę z komunistycznym

aparatem bezpieczeństwa. Organizowano oddziały partyzanckie, przeprowadzono szereg akcji przeciwko funkcjonariuszom polskich i sowieckich oddziałów bezpieczeństwa (UBP, KBW, MO, NKWD).

Joanna Kurczab

Konspiracyjne Wojsko Polskie generała Andersa na terenie powiatu limanowskiego 1946–1953

W lipcu 1946 roku, w gęsto zalesionych okolicach Ujanowic i Żmiącej (powiat limanowski), powstało Konspiracyjne Wojsko Podziemne/Polskie (obydwa człony nazwy były używane zamiennie) generała Andersa.

Zostało utworzone pod dowództwem Ludwika Zelka „Ludwika”, żołnierza oddziału 2 batalionu 1 PSP AK w czasie okupacji niemieckiej. Po śmierci dowódcy, 26 kwietnia 1949 roku, komendę nad oddziałem objął Władysław Bukowiec, który zreorganizował oddział. Po nim, we wrześniu 1950 roku, dowództwo objął Kazimierz Augustyn. Ugrupowanie partyzanckie, którego Niezłomni Żołnierze wierzyli w powrót gen. Władysława Andersa do kraju i możliwość kontynuacji walki o suwerenność i niepodległość Państwa Polskiego, posługiwało się pieczętką „Dla Ciebie Polsko i dla Twej Chwały” z orłem i monogramem WP.

Organizacja związana ze Zrzeszeniem WiN, kształtując swoich członków w zakonspiracyjowanych trzy-, czteroosobowych grupach, stawiała sobie za cel przygotowanie i zorganizowanie społeczeństwa na czas walki z Sowietami. Jednocześnie podejmowała walkę zbrojną, prowadząc w małych grupach ataki na lokalnych aktywistów PPR i członków ORMO, funkcjonariuszy MO. Trwając w konspiracji, mogli liczyć na życzliwość sąsiadów i krewnych, którzy zapewniali im utrzymanie, tak że nie musieli sięgać po zbędne rekwizyty czy napady rabunkowe na majątki państwowe i spółdzielnie.

Mimo iż większość żołnierzy zdecydowała się wiosną 1947 roku skorzystać z amnestii, wkrótce powrócili do konspiracji. Trwali w niej niezłomni do końca, zwalczani przez organa bezpieczeństwa powiatów limanowskiego i nowosądeckiego, podobnie jak udzielający im wsparcia gospodarze. Referat ma przybliżyć działalność Konspiracyjnego Wojska Podziemnego generała Andersa, jednego z najbardziej zasłużonych oddziałów partyzanckich na terenie powiatu limanowskiego; spróbować odpowiedzieć na pytanie, dlaczego właśnie żołnierze tego ugrupowania byli zwalczani z największą determinacją przez funkcjonariuszy aparatu represji Polski Ludowej.

dr Rafał Leśkiewicz

Prawo w służbie bezprawia

Praktyka w stosowaniu stalinowskich dekretów w sprawach karnych Żołnierzy Wyklętych. Celem referatu jest przedstawienie, za co i na podstawie jakich przepisów skazywano na więzienie, a przede wszystkim na karę śmierci Żołnierzy Wyklętych.

Leszek Żebrowski

Żołnierze Wyklęci czy Żołnierze Niezłomni

Czy to tylko spór o semantykę? Skąd się wzięła taka nazwa i dlaczego jest odpowiednia? Czy ich „wyklęcie” ustało po 1989 roku? Instytucjonalne i emocjonalne obudowanie tej nazwy w III RP.

Koncert O Żołnierzach Wyklętych opowieść

patrz: s. 12

Koncert w formie muzyczno-poetyckiej etiudy, upamiętniający Żołnierzy Niezłomnych. W spektaklu wykorzystano fragmenty pamiętnika kpt. Zdzisława Brońskiego „Uskoka”, które stanowią kanwę narracyjną; oryginalne piosenki, których autorami są Żołnierze Niezłomni, utwory pisane często do muzyki znanych polskich piosenek i pieśni patriotycznych, a także utwory poetyckie w interpretacji Jerzego Zelnika, wiersze Zbigniewa Herberta.

Etiudę zakończy współczesny utwór, napisany w hołdzie Żołnierzom Niezłomnym *Podziemna armia powraca*, w wykonaniu Leszka Czajkowskiego i Pawła Piekarczyka. Uzupełnieniem widowiska będzie prezentacja multimedialna, w której zostaną wykorzystane materiały ze zbiorów IPN, Muzeum Powstania Warszawskiego oraz Archiwum Akt Nowych. Wykonawcy koncertu: Jerzy Zelnik – wybitny polski aktor, znany z mistrzowskich interpretacji poezji, Leszek Paweł Czajkowski – poeta, kompozytor i piosenkarz, Paweł Piekarczyk – piosenkarz oraz artyści Reprezentacyjnego Zespołu Artystycznego Wojska Polskiego. Organizator: Ministerstwo Obrony Narodowej.

Wystawa Żołnierze Wyklęci – Niezłomni

patrz: s. 9

Plansze

1 marca 1951 roku władze komunistyczne zamordowały członków IV Zarządu Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” i jego komendanta płk. Łukasza Cieplińskiego. W jednym z ostatnich grypów z celi śmierci napisał: *Zrobili ze mnie zbrodniarza. Prawda jednak wkrótce zwycięży (...)*. Prócz ogólnopolskiej organizacji WiN (Ruch Oporu bez Wojny i Dywersji „Wolność i Niezawisłość”), w latach 1944–1956 o wolną Ojczyznę walczyło w ramach ostatniego polskiego powstania antykomunistycznego ok. 180–200 tys. żołnierzy II Rzeczypospolitej. Ponad 20 tys. Żołnierzy Wyklętych zginęło z bronią w rękę. Do 1955 roku spośród ponad 8 tys. orzeczonych kar śmierci wykonano ok. 4,5 tys.

Bohaterowie

gen. bryg. August Emil Fieldorf „Nil”

Urodził się w 1895 roku w Krakowie. Był żołnierzem zawodowym, oficerem, podczas niemieckiej okupacji szefem Kedywu Komendy Głównej Armii Krajowej. Schwyty w 1945 roku przez NKWD, po dwuletnim pobycie w sowieckich łagrach, w 1947 roku wrócił do kraju i ujawnił się. Wcześniej nie został przez Sowietów rozpoznany – uwierzyli w fałszywe dokumenty wystawione na kolejarza Walentego Gdanickiego. W 1953 roku został powieszony w więzieniu przy ul. Rakowieckiej w Warszawie. Szczątków gen. „Nila” do dziś nie udało się odnaleźć. Za udział w wojnie polsko-bolszewickiej 1920 roku i działalność konspiracyjną podczas okupacji hitlerowskiej odznaczony Srebrnym Krzyżem *Virtuti Militari* i czterokrotnie Krzyżem *Walecznych*.

rtm. Witold Pilecki „Witold”

Urodził się w 1901 roku. Podczas niemieckiej okupacji dobrowolnie znalazł się w obozie Auschwitz, gdzie zorganizował ruch oporu. Uczestnik Powstania Warszawskiego i żołnierz II Korpusu Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie. Po wojnie pozostał w kraju.

Aresztowany w 1947 roku, o śledztwie miał powiedzieć, że Oświęcim przy tym to była igraszka. Byli więźniowie Auschwitz wstawiali się za nim u premiera Józefa Cyrankiewicza, także więźnia tego obozu, jednak bezskutecznie. W 1948 roku został skazany na karę śmierci w pokazowym procesie „grupy szpiegowskiej”. Wyrok wykonał „kat Mokotowa” Piotr Śmietański. To „święty polskiego patriotyzmu”, jak nazywał swojego dowódcę Tadeusz Płużański. Szczątków rotmistrza nie udało się odnaleźć do dziś.

mjr Zygmunt Szendzielarz „Łupaszka”

Urodzony w 1910 roku w Stryju. Ukończył Szkołę Podchorążych Piechoty w Ostrowi Mazowieckiej i Szkołę Podchorążych Kawalerii w Grudziądzu, następnie trafił do 4 Pułku Ułanów Zaniemeńskich. Uczestnik wojny obronnej 1939 roku, następnie, w 1943 roku, dowódca oddziału partyzanckiego na Wileńszczyźnie (późniejsza 5 Wileńska Brygada AK). Znany z brawurowych akcji, po wojnie m.in. zlikwidował ok. 60 posterunków MO, kilkanaście placówek UBP i Armii Czerwonej. Walkę zbrojną zakończył w 1947 roku. W 1948 roku został aresztowany i uwięziony na ul. Rakowieckiej w Warszawie. Karę śmierci wykonano w 1951 roku. Szczątki majora zostały odnalezione na „Łączce”, na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach.

mjr Hieronim Dekutowski „Zapora”

Urodził się w 1918 roku w Dzikowie. W wojnie obronnej 1939 roku walczył jako ochotnik, następnie przez Węgry przedostał się do Armii Polskiej we Francji. W 1943 roku pod pseudonimami „Zapora” i „Odra” został zrzucony do Polski. Początkowo dowodził oddziałem AK w Inspektoracie Zamość, broniąc ludność przed wysiedleniami. W 1944 roku mianowany szefem Kedywu AK w Inspektoracie Lublin – Puławy. Jego oddział przeprowadził 83 akcje bojowe i dywersyjne, brał udział w akcji „Burza” na Lubelszczyźnie. Po wyzwoleniu jeden z najsłynniejszych dowódców antysowieckiej partyzantki na Lubelszczyźnie. Podczas próby przedostania się na Zachód trafił do więzienia przy ul. Rakowieckiej w Warszawie. W 1948 roku skazany na karę śmierci. Wyrok wykonano w 1949 roku. Szczątki majora zostały odnalezione na „Łączce”, na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach.

mjr Bolesław Kontrym „Żmudzin”

Urodził się w 1898 roku w Zaturcach na Wołyniu. W 1922 roku rozpoczął pracę dla polskiego wywiadu. Działał w ZSRR, następnie pracował w Straży Granicznej i Policji Państwowej. Po wojnie obronnej 1939 roku internowany przez Litwinów, skąd zbiegł na Zachód. Dwukrotnie odznaczony Krzyżem Walecznych i francuskim Croix de Guerre. W 1942 roku jako cichociemny został zrzucony do kraju. Był jednym z dowódców akcji „Wachlarz”, uczestnikiem Powstania Warszawskiego, następnie walczył w dywizji gen. Maczka. W 1947 roku powrócił do kraju. W 1948 roku aresztowany, następnie skazany na karę śmierci. Wyrok wykonano w 1953 roku. Szczątki majora zostały odnalezione na „Łączce”, na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach.

kmdr Stanisław Mieszkowski

Urodził się w 1903 roku w Piotrkowie Trybunalskim. Ochotnik w wojnie polsko-bolszewickiej. W 1927 roku ukończył Oficerską Szkołę Marynarki Wojennej w Toruniu, a następnie w 1930 roku Ecôle des Officiers canonniers we francuskim Tulonie. Był I oficerem artylerii niszczyтеля ORP „Burza”, pracownikiem kierownictwa Marynarki Wojennej w Warszawie, dowódcą ORP „Generał Haller” i dowódcą Oddziału Podchorążych Szkoły Podchorążych Marynarki Wojennej. Po walkach we wrześniu 1939 roku trafił do niemieckiej niewoli. W 1945 roku powrócił do Polski. Aresztowany w 1950 roku, dwa lata później został skazany pod zarzutem szpiegostwa na karę śmierci. Wyrok wykonano. Miejsce jego pochówku jest nieznane. Zrehabilitowany w 1956 roku.

por. Jan Rodowicz „Anoda”

Urodził w 1923 r. w Warszawie. Podczas okupacji hitlerowskiej służył w Szarych Szeregach. Żołnierz batalionu „Zośka”, uczestnik m.in. akcji pod Arsenałem; walczył w Powstaniu Warszawskim. Był wzorem kolegi, przyjaciela i opiekuna. Aresztowany w 1948 roku, wg wersji oficjalnej miał popełnić samobójstwo. Ciało wrzucono do zbiorowej mogiły na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach. Później ekshumowany i przeniesiony do rodzinnego grobu na tym samym cmentarzu.

płk Stanisław Kasznica

Urodził się w 1908 roku we Lwowie. Po walkach we wrześniu 1939 roku, przeszedł do konspiracji. Działał w Grupie „Szańca” i w organizacji obozu narodowego Komisariat Cywilny. Pełnił szereg kierowniczych funkcji w Narodowych Siłach Zbrojnych. Pseudonimy: „Maszkowski”, „Przepona”, „Wąsal”, „Wąsowski”. Uczestnik Powstania Warszawskiego w szeregach NSZ i Narodowego Zjednoczenia Wojskowego. Aresztowany w 1947 roku i wkrótce rozstrzelany. Wyrok unieważniono w 1992 roku, a w 2012 roku jego szczątki odnaleziono w zbiorowej mogile na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach.

Pokazy filmów o Żołnierzach Wyklętych

patrz: s. 9

A później nazywali go bandytą, reż. Grzegorz Królikiewicz

projekcje: 26.02., 4.03., 11.03., 18.03.

Dokument poświęcony postaci Józefa Kurasia „Ognia”, żołnierza Armii Krajowej, a następnie podhalańskiego partyzanta sprzeciwiającego się sowietyzacji Polski po II wojnie światowej. W latach 1943–1947 był kolejno w AK, współpracował z ludowcami i z UB, aż po walkę z władzą ludową. Ostatecznie próbował popełnić samobójstwo. Prawdopodobnie zażył truciznę. Biografia „ocenzurowana” od chwili śmierci aż do dziś.

Jastrząb – żołnierz Łupaszki, reż. Dariusz Walusiak

projekcje: 27–28.02., 5–6.03., 12–13.03., 19–20.03.

Film dokumentalny o Józefie Bandzo „Jastrzębiu”, od 1942 roku żołnierzu AK na Wileńszczyźnie, Podlasiu, Białostocczyźnie i Pomorzu. W 1946 roku dołączył do mjr. „Łupaszki” i znalazł się w jego osobistym otoczeniu. Przez wiele lat inwigilowany i przesładowany, w 1960 roku skazany na dożywocie. Po wieloletnim pobycie w więzieniu został uwolniony. Obecnie mieszka w Warszawie. Chętnie dzieli się z innymi swoimi wojennymi wspomnieniami, spotyka się z młodzieżą.

Rączy, reż. Dariusz Walusiak

projekcje: 27–28.02., 5–6.03., 12–13.03., 19–20.03.

Film dokumentalny o żołnierzu AK, płk. Tadeuszu Bienkowiczu. Od 1939 roku działał w konspiracyjnej organizacji harcerskiej na Białorusi. Zaprzysiężony pod pseudonimem „Rączy”, wiosną 1943 roku, prowadził działalność dywersyjną. Wykonawca wielu brawurowych akcji, m.in. przy zdobywaniu miasta Ejszyszek, stacji kolejowej Werenów i granicy Rzeszy i Ostlandu w Krakszlach. Aresztowany w 1950 roku, mimo iż był poddawany torturom, nie załamał się. Został skazany na dożywocie. Z więzienia wyszedł w 1956 roku.

Klamra – w przedśionku śmierci, reż. Jędrzej Lipski, Piotr Mielech

projekcje: 25.02., 3.03., 10.03., 17.03.

Fabularyzowany dokument poświęcony płk. Adamowi Lazarowiczowi „Klamrze”, nauczycielowi, oficerowi AK, zastępcy prezesa IV Zarządu Głównego Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”. Lazarowicz został aresztowany w 1947 roku i skazany na karę śmierci. Wyrok wykonano w 1951 roku. Miejsce pochówku nieznane, choć prawdopodobnie jest to kwatery na „Łączce”, na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach.

Humer i inni, reż. Alina Czerniakowska

projekcje: 27–28.02., 5–6.03., 12–13.03., 19–20.03.

Relacja z procesu wytoczonego komunistycznym zbrodniarzom przed Sądem Rejonowym w Warszawie pod zarzutem bezprawnych aresztowań, znęcania się i kary śmierci dla żołnierzy Polskiej Armii Podziemnej. Uczestniczył w wielu procesach więźniów

politycznych zakończonych wyrokami śmierci. Od 1956 roku pracował w cywilnych instytucjach centralnych. Zdegradowany w 1991 roku, zmarł w 1998 roku w Warszawie nierozliczony za swoje zbrodnie.

Filmy fabularne

Generał Nil, reż. Ryszard Bugajski

projekcja: 24.02.

Film fabularny poświęcony postaci legendarnego dowódcy KEDYW-u AK, gen. bryg. Augustowi Emilowi Fieldorfowi „Nilowi”. Jest to próba rekonstrukcji ostatnich lat życia „Nila”. Opowieść rozpoczyna się w momencie jego powrotu z zesłania w głąb Związku Sowieckiego, gdzie trafił, w 1945 roku, po aresztowaniu przez NKWD. Kończy się wykonaniem wyroku śmierci w mokotowskim więzieniu zimą 1953 roku. W roli tytułowej Olgierd Łukaszewicz.

Historia Roja, scen. i reż. Jerzy Zaleski

patrz: s. 13

w kinach od 4.03.

Jest to pierwszy film fabularny zrealizowany w hołdzie Żołnierzom Wyklętym. Inspiracją dla reżysera stały się dramatyczne losy Mieczysława Dziemieszkiewicza „Roja”, młodego żołnierza polskiego podziemia antykomunistycznego i losy innych Żołnierzy Wyklętych.

Sadźmy różę dla przyszłości, reż. Krzysztof Wojciechowski

projekcja: 24.02.

Film o gen. Stanisławie Zarako-Zarakowskim, krwawym stalinowskim prokuratorze wojskowym. Od 1945 roku zajmował on szereg kierowniczych stanowisk w Prokuraturach Wojskowych w Warszawie i Krakowie, a także w MON.

Zespół „Forteca”

patrz: s. 10

„Forteca”, to zespół rockowo-metalowy wykonujący muzykę o charakterze historyczno-patriotycznym do tekstów poetów tworzących w okresie II wojny światowej, tj. K. K. Baczyńskiego, W. Broniewskiego czy F. Konarskiego. Od kilku lat tworzą własne teksty. *Nie chcemy, aby patriotyzm był pojmowany jedynie jako martyrologia czy gra polityczna. Jesteśmy patriotami i chcemy poprzez swoją twórczość pokazać, jakie wydarzenia i ich bohaterowie doprowadzili nas do miejsca, w którym się teraz znajdujemy. Mamy nadzieję, że nasze utwory przybliżą Wam te losy. Patrzymy wstecz, ale także w przyszłość. To od nas, młodych ludzi, zależy przyszłość naszej Ojczyzny.* Zespół powstał w 2006 roku z inicjatywy gitarzysty Marcina „Siano” Tucznia. Od 2007 roku rozpoczęły się koncerty, nagrywanie płyt, albumów: *Żołnierz Polski*, *Słońce Września*, *Żołnierze Wyklęci – Niezłomni Żołnierze* i *Kto dziś upomni się o pamięć?* W 2003 roku wygrali konkurs „Hard as a Rock” i przeszli trasą ucieczki rotmistrza Witolda Pileckiego, współtworząc w ten sposób film *Ucieczka z piekła. Śladami Witolda Pileckiego*.

W 2014 roku, z okazji rocznicy Powstania Warszawskiego, wydali płyty *Rotmistrz* i *PROJEKT nieZAKAZANY* z piosenkami śpiewanymi podczas okupacji w nowym rockowym brzmieniu.

Wpisując się w program uroczystych obchodów, Wojskowe Centrum Edukacji Obywatelskiej im. płk. dypl. Mariana Porwita wydało album pt. *Żołnierze Wyklęci. Niezłomni bohaterowie nienazwanego powstania*, a także folder poświęcony żołnierzom antykomunistycznego podziemia. Publikacje są dostępne na stronie internetowej: www.wceo.com.pl.

SPOŁECZNY KOMITET OBCHODÓW NARODOWEGO DNIA PAMIĘCI „ŻOŁNIERZY WYKLĘTYCH”

Organizacje współpracujące

Akcja Katolicka, Duszpasterstwo Środowisk Twórczych Oddziału Warszawskiego ZPAP, Formacja Niepodległościowa, Fundacja Dziedzictwo Stefana Kardynała Wyszyńskiego, Fundacja Instytutu Analiz Politycznych i Gospodarczych, Fundacja Jacka Maziarskiego, Fundacja Józefa Szaniawskiego, Fundacja Kocham Ob-Ciach, Fundacja Łączka, Fundacja Niepodległości, Fundacja Ochrony Prawnej i Inicjatyw Społecznych Opis, Fundacja Polska Się Upomni, Fundacja Polskiego Państwa Podziemnego, Fundacja Republikańska, Fundacja Rozwoju Obywatelskiego, Fundacja Sapere Aude, Fundacja Sztafeta, Fundacja w Kręgu Kultury, Fundacja Walczącym o Niepodległość, Fundacja Willa Jasny Dom, Fundacja Wolność i Demokracja, Gimnazjum nr 1 z oddziałami dwujęzycznymi im. Janusza Kusocińskiego w Łomiankach, GRH Wolność i Niezawisłość, Grupa Artystów pod Prąd (Konstancin), Grupa Historyczna Niepodległość, Grupa Historyczna Zgrupowanie Radosław, Grupa Rekonstrukcji Historycznej Narodowe Siły Zbrojne, Instytut im. prof. Romana Rybarskiego, Instytut Józefa Piłsudskiego, Izba Pamięci płk. Kuklińskiego, Kapituła Odznaki Pamiątkowej Grup Oporu „Solidarni”, Katolickie Stowarzyszenie Dziennikarzy, Kibice Hutnika Warszawa, Kibice Legii Warszawa, Kino Świat Sp.z o.o., Klub Ronina, Kluby Gazety Polskiej (Warszawa, Kobyłka, Milanówek, Otwock, Rembertów, Wawer), Młodzieżowy Klub Gazety Polskiej 2, Koło „Rajski Ptak” Wołomin Okręgu Warszawa Wschód Armii Krajowej, Komitet Budowy Pomnika Ofiar Tragedii Narodowej pod Smoleńskiem, Komitet Budowy Pomnika Pamięci Wojciecha Ziemińskiego, Komitet Katyński, Komitet Nie Dla Czterech Śpiących, Komitet Pamięci Rotmistrza Witolda Pileckiego, Komitety Prawa i Sprawiedliwości (Bemowo, Błonie, Milanówek, Praga Południe, Praga Północ, Rembertów, Ursynów, Wawer, Włochy, Żoliborz), Kongres Mediów Niezależnych, Kongres Polaków w Szwecji Stowarzyszenie Kombatantów, Korporacja Akademicka Sarmatia, Krąg Pamięci Narodowej, Myśl Praska, Niepoprawne Radio, Niezależne Zrzeszenie Studentów Uniwersytetu Warszawskiego, NSZZ Funkcjonariuszy i Pracowników Więziennictwa, NSZZ Solidarność Mazowsze, Obóz Narodowo-Radykalny, Oficyna Wydawnicza Volumen, Ogólnopolski Komitet Pamięci Księdza Jerzego Popiełuszki, Ogólnopolski Społeczny Komitet Upamiętniania „Żołnierzy Wyklętych”, Parafialny Oddział Akcji Katolickiej w Grodzisku Mazowieckim, Parlamentarny Zespół Miłośników Historii, Parlamentarny Zespół Tradycji i Pamięci Żołnierzy Wyklętych, Pierwsza Ursynowska Drużyna Harcerska „Żagiew”, Polonia Semper Fidelis, Polska Korporacja Akademicka Aquilonia, Polska Niepodległa – Oddział Pruszków, Powiatowe Stowarzyszenie Przymierze Samorządowe w Wołominie, Powiatowy Klub Historyczno-Dziennikarski w Grodzisku Mazowieckim, Prawica Narodowa, Prawica Rzeczypospolitej, Pruszkowskie Stowarzyszenie Patriotyczne, Radio Wnet, Ruch Edukacji Narodowej, Ruch Odbudowy Polski, Ruch Społeczny im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego, Samorządowa Instytucja Kultury Park Kulturowy Ossów – Wrota Bitwy Warszawskiej 1920 roku, Społeczna Inicjatywa Pamięci i Niepodległości Bajonna – Falenica – Polonia, Społeczny Komitet Budowy Pomnika Wojciecha Ziemińskiego, Społeczny Komitet Obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych (Błonie, Marki), Społeczny Komitet Upamiętnienia Żołnierzy Niezłomnych-Wyklętych (Wawer), Stowarzyszenie 1 Pułku Ułanów Krechowickich, Stowarzyszenie 13 Grudnia, Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej „Działaj” (Tłuszcz), Stowarzyszenie Dobro Wspólne – Błonie, Stowarzyszenie Dobro Wspólne – Łomianki, Stowarzyszenie Historyczne Kobiecego Oddziału Bojowego

DiSK, Stowarzyszenie Historyczne Organizacji Kobietych II RP, Stowarzyszenie Koliber, Stowarzyszenie Łągierników – Żołnierzy AK, Stowarzyszenie Marsz Niepodległości, Stowarzyszenie Międzynarodowego Motocyklowego Rajdu Katyńskiego, Stowarzyszenie Młodzi Dla Polski, Stowarzyszenie Młodzież Rzeczypospolitej, Stowarzyszenie Młodzież Wszechpolska, Stowarzyszenie Narodowy Pruszków, Stowarzyszenie Nasz Gocław, Stowarzyszenie Pamięci Żołnierzy Wyklętych, Stowarzyszenie Polska Jest Najważniejsza (Warszawa, Bemowo, Legionowo), Stowarzyszenie Przeszłość – Przyszłości, Stowarzyszenie Rodzin Katyń 2010, Stowarzyszenie Rozwoju Gospodarczego Polaków, Stowarzyszenie Ruch Kontroli Wyborów (Oddział Konstancin-Jeziorna), Stowarzyszenie Scena Kultury, Stowarzyszenie Solidarni 2010, Stowarzyszenie Solidarność Walcząca, Stowarzyszenie Solidarność Walcząca – Oddział Warszawa, Stowarzyszenie Studenci dla Rzeczypospolitej, Stowarzyszenie Wszechnica Konstancińska, Szkoła Podstawowa nr 1 im. ppłk. pilota Mariana Pisarka w Radzyminie, Towarzystwo im. Stanisława ze Skalbimierza, Miłośników Polskiej Tradycji i Kultury, Towarzystwo Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej, Towarzystwo Patriotyczne – Fundacja Jana Pietrzaka, Towarzystwo Sztuki Perkusyjnej, Warszawska Rowerowa Masa Krytyczna, Zespół Szkół nr 5 w Wołominie, „Wolność i Niezawisłość” obszaru południowego w Krakowie, Związek Piłsudczyków, Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej, Związek Strzelecki Strzelec.

Organy i instytucje samorządowe współpracujące

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Radzyminie, Bielańskie Centrum Edukacji Kulturalnej – Zespół Wokalny M.A.T. (Młodzi Adeptci Twórczości), Burmistrz Miasta Kobyłka, Burmistrz Miasta Łomianki, Burmistrz Miasta Marki, Burmistrz Miasta Wołomin, Centrum Edukacyjne Powiśle, Centrum Kultury w Łomiankach, Dom Kultury Praga, Dom Kultury we Włochach, Gminny Ośrodek Kultury w Klembowie, Miejski Dom Kultury w Wołominie, Miejski Ośrodek Kultury im. Tadeusza Łużyńskiego w Markach, Miejski Ośrodek Kultury w Kobyłce, OSIR Kobyłka, OSIR Wołomin, Urząd Dzielnicy Bemowo, Urząd Dzielnicy Ochota, Urząd Dzielnicy Praga Północ, Urząd Dzielnicy Rembertów, Urząd Dzielnicy Ursynów, Urząd Dzielnicy Włochy, Urząd Dzielnicy Żoliborz, Urząd Gminy Wołomin, Wójt Gminy Klembów.